

Тютюнник Ю.М., к.е.н, доцент
Джангіров О.Г., студент
Сайно О.О., студентка
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна

ФУНКЦІЇ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні економічні умови вимагають від підприємців досить комплексну і точну звітність про роботу підприємства. Без сумніву, кожен із показників звітної документації вкрай важливий і дає об'єктивну оцінку стану підприємства. В свою чергу основну інформацію про стан власного капіталу підприємства містить бухгалтерський баланс.

Власний капітал – це підсумок першого розділу пасиву балансу, тобто перевищення балансової вартості активів підприємства над його зобов'язаннями. Основними складовими власного капіталу є статутний капітал, додатковий і резервний капітал, нерозподілений прибуток [1, с. 311]. Власний капітал є одним із головних індикаторів кредитоспроможності підприємства, основою для визначення рівня його фінансової незалежності.

Основними функціями власного капіталу є [2, с. 120]:

- інвестування діяльності, адже кошти знаходяться у розпорядженні підприємства довгостроково;
- управління підприємством, адже кількість голосів кожного учасника дорівнює його частці (вкладу) або пропорційна до нього;
- регулювання відносин власності, адже частка окремих власників у капіталі є основою розподілу прибутку та майна при ліквідації підприємства;
- компенсація понесених збитків, адже збитки повинні погашатися за рахунок власного капіталу;
- платоспроможність, адже саме розмір власного капіталу, зазначений у балансі, є для зовнішніх користувачів гарантом відносин відповідальності та захистом кредиторів від втрати капіталу;
- кредитоспроможність, адже при отриманні кредитів перевага надається, за інших рівних умов, підприємствам із більшим власним капіталом та меншою кредиторською заборгованістю;
- фінансування ризиків, адже власний капітал може використовуватися і для ризикових інвестицій, на що можуть не погодитися кредитори.

Крім того, що власний капітал є основним початковим та умовно безстроковим джерелом фінансування господарської діяльності підприємства та джерелом погашення збитків, він є одним із найвагоміших чинників, що використовуються при оцінювання фінансового стану підприємства, оскільки показує, з одного боку, ступінь фінансової самостійності, а з іншого – ступінь кредитоспроможності підприємства.

Збереження власного капіталу є одним з основних показників якості фінансового менеджменту на підприємстві [1, с. 315]. Згідно з фінансовою

концепцією збереження капіталу прибуток вважається заробленим підприємством тільки за умови, якщо сума його чистих активів на кінець періоду перевищує суму чистих активів на початок періоду без урахування будь-яких виплат власникам або внесків власників протягом цього періоду.

Головна умова ефективного функціонування підприємства в умовах ринкового середовища – фінансова стійкість [3]. Внутрішня стійкість досягається за такого стану роботи підприємства, який забезпечує досить високий фінансовий результат його діяльності. Фінансова стійкість досягається при стабільному перевищенні доходів над витратами, вільному маневруванні грошовими коштами та стійкому економічному зростанні. Загальна стійкість характеризується позитивним сальдо чистого грошового потоку.

Фінансова стійкість – це система показників, яка відображає здатність підприємства оплачувати власні зобов'язання. При цьому слід відмітити, що підприємство може вважатися стійким за умови, що власний капітал складає мінімум половину від загального капіталу підприємства [3].

Для визначення типу фінансової стійкості підприємства використовують такі показники: коефіцієнт концентрації власного капіталу (коефіцієнт автономії); коефіцієнт фінансової залежності; коефіцієнт маневреності власного капіталу; коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами; коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (коефіцієнт фінансової стійкості); коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу; коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами; коефіцієнт відношення реальних активів і вартості майна; коефіцієнт поточних зобов'язань; коефіцієнт довгострокових зобов'язань.

Виходячи з їх значень обирається відповідний тип стійкості, а саме абсолютна фінансова стійкість, нормальна фінансова стійкість, нестійкий фінансовий стан або кризовий фінансовий стан. У більшості випадків нестійкий та кризовий стан настають унаслідок зменшення частки власного капіталу в загальному капіталі. Така зміна можлива у випадку значного зростання обсягу кредиторської заборгованості або скорочення статутного капіталу [2, с. 124-125].

Таким чином можна зробити висновок, що внутрішні джерела фінансування відіграють важливу роль у процесі функціонування підприємства, адже саме за їх рахунок відбувається погашення зобов'язань та подальше збільшення обсягів виробництва у майбутньому. Також від їх структури залежить і рівень фінансової стійкості підприємства, без чого стабільна робота є неможливою.

Список використаних джерел

1. Коваль Л. В. Власний капітал: облік та представлення в звітності в контексті національних та міжнародних стандартів / Л. В. Коваль // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Зб. наук. праць. – 2013. – № 10. – С. 310-318.
2. П'ятак Т. В. Шляхи оптимізації структури капіталу: аналіз теоретичних надбань / Т. В. П'ятак // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. – № 49. – С. 118-127.
3. Шкурка К. В. Складові власного капіталу підприємства у вітчизняній та міжнародній практиці [Електронний ресурс] / К. В. Шкурка. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_DSN_2014/Economics/7_174621.doc.htm.